

EMDR als behandeling van suïcidale gedachten bij een ernstige depressieve stoornis?

E. Doveren, B.A.A. Bus

Een ernstige depressie met suïcidale gedachten wordt idealiter met medicatie en psychotherapie behandeld. Echter, deze combinatie is niet bij iedereen werkzaam, een deel van de patiënten heeft moeite met het opvolgen van advies en een selectieve serotonineheropnameremmer (SSRI) kan initieel toename van suïcidale gedachten en gedrag geven. Onderzoek heeft aangetoond dat suïcidale gedachten vaak gerelateerd zijn aan traumatische ervaringen in de kindertijd (Lopez-Castroman e.a. 2015). EMDR is een erkende behandeling voor een posttraumatische stressstoornis en zou mogelijk ook ingezet kunnen worden bij de behandeling van suïcidale gedachten. Hier is nog geen eerder onderzoek naar gedaan.

Fereidouni e.a. (2019) onderzochten de effectiviteit van *eye movement desensitization and reprocessing* (EMDR) als de behandeling van suïcidale gedachten bij patiënten met een ernstige depressieve stoornis. Deze klinische studie werd uitgevoerd in 2017-2018 in een neurologisch ziekenhuis in Iran. Er werden 70 patiënten geïncludeerd die voldeden aan de DSM-5-criteria voor een ernstige depressieve stoornis, kampten met suïcidale gedachten, en wier voorgeschiedenis geen suïcidepogingen, insulten of visusproblemen bevatte. De patiënten werden gerandomiseerd in een experimentele (n = 35) en controlegroep (n = 35).

De aanwezigheid en intensiteit van de suïcidale ideaties werden gekwantificeerd met de zelfrapportagelijst *Beck Scale for Suicide Ideation* (BSSI). Ook demografische factoren zoals partner- en economische status werden geïnventariseerd met een vragenlijst. Tussen de groepen waren er geen significante verschillen in demografische factoren. Alle patiënten hadden traumatische ervaringen die werden geëxploreerd tijdens de beginfase van de behandeling.

De experimentele groep onderging individueel EMDR 45-90 min, 3 maal per week voor 3 weken met een totaal van 9 sessies. De controlegroep kreeg geen psychologische interventie. Beide groepen kregen een reguliere farmacologische behandeling.

De afname in BSSI-score na drie weken bedroeg gemiddeld 15,37 (SD: 5,30) ($p < 0,001$) in de experimentele groep versus 1,77 (SD: 1,76) ($p > 0,05$) in de controlegroep. Het verschil in de afname tussen de experimentele groep en de controlegroep was statistisch significant ($p < 0,001$).

De onderzoekers concluderen dat EMDR een effectieve methode is voor reductie van suïcidale gedachten en wordt aangeraden als behandeling in de eerste lijn voor patiënten met een ernstige depressie en suïcidale gedachten.

Het onderzoek roept bij ons een aantal vragen op. Ten eer-

AUTEURS

Eva Doveren, arts in opleiding tot psychiater, GGZ Oost Brabant.

Boudewijn Bus, psychiater en opleider, GGZ Oost Brabant.

Correspondentieadres

E. Doveren, GGZ Oost Brabant, Postbus 3, 5427 ZG Boekel.

E-mail: E.Doveren@ggzoostrabant.nl

Geen strijdige belangen meegedeeld.

ste ontbreekt een placeboconditie aangezien de controlegroep geen therapie onderging. Daarnaast kregen patiënten ook farmacotherapie waarbij auteurs geen inzicht geven welke medicijnen het betrof en hoelang de patiënten hiermee onder behandeling waren. De metingen berusten op zelfrapportage en er ontbreekt blinding van patiënten. Door dit alles betwijfelen wij of het effect is toe te schrijven aan de EMDR.

De toepasbaarheid binnen de eerste lijn is twijfelachtig. Ten eerste omdat het onderzoek is verricht bij klinische patiënten, wat betekent dat omgevingsfactoren anders kunnen zijn. Ten tweede doordat patiënten met suïcidepogingen in de voorgeschiedenis werden geëxcludeerd. Het is onbekend welke psychiatrische comorbiditeit deze patiënten hebben en of er patiënten waren die kampten met symptomen van een posttraumatische stressstoornis.

Al met al vinden wij dit een relevant onderwerp en appreciëren we de mogelijkheid van een niet-medicamenteuze behandeling van suïcidale gedachten bij een ernstige depressie. Alvorens stellig te kunnen concluderen dat EMDR hierbij een effectieve behandeling vormt, is vervolgonderzoek nodig om tegemoet te komen aan de genoemde bezwaren.

LITERATUUR

Fereidouni Z, Behnamoghdam M, Jahanfar A, Dehghan A. The effect of eye movement desensitization and reprocessing (EMDR) on the severity of suicidal thoughts in patients with major depressive disorder: a randomized controlled trial. *Neuropsychiatr Dis Treat* 2019; 15: 2459-66.

Lopez-Castroman J, Jaussent I, Beziat S, Guillaume S, Baca-Garcia E, Olié E, e.a. Posttraumatic stress disorder following childhood abuse increases the severity of suicide attempts. *J Affect Disord* 2015; 170: 7-14.